Príloha:

Pripomienky a okruh otázok k *Reforme súdnej mapy*: **Otázky zo zasadnutia Súdnej rady**

Časť 1 – otázky p. Javorčíkovej

1. Aká je opodstatnenosť kritérií kultúrnych a regionálnych identít vo vzťahu k súdnej mape?

Kritériá kultúrnych a regionálnych identít neboli hlavným faktorom pre tvorbu súdnej mapy, ale len jedny z pomocných. Hlavným faktorom bolo zabezpečiť dostatočne veľké súdne obvody pre umožnenie náhodného výberu špecializovaných sudcov. Analýza kultúrnych a regionálnych identít len pomohla určiť, ktorým smerom sa bude súdny obvod rozširovať. Spolu s dostupnosťou, dochádzkou a pod. Tieto faktory vzájomne úzko súvisia. Uplatnenie týchto objektívnych kritérií eliminovalo riziko subjektívneho rozhodovania, v ktorom by každý uprednostnil riešenie zo svojho pohľadu.

2. Prečo nie je vyriešená otázka detašovaných pracovísk?

MS SR uprednostňuje zachovanie budov súdov v zlúčených súdnych obvodoch ako pracovísk súdov mimo sídiel nových súdnych obvodov. Pracoviská bude zriaďovať minister spravodlivosti po prerokovaní s príslušným predsedom súdu na prechodnú dobu, najneskôr do vytvorenia podmienok na výkon súdnictva v sídle krajského súdu alebo okresného súdu, ak je to nevyhnutné na zabezpečenie riadneho výkonu súdnictva a chodu krajského súdu. Rozhodnutia o spôsobe využitia týchto pracovísk budú uskutočnené v spolupráci s predsedami nových súdnych obvodov. Budú závisieť napríklad od kapacity existujúcich budov a počtov rozdelených sudcov podľa jednotlivých špecializácií. Úlohou predsedov nových súdnych obvodov bude po diskusii so sudcami a justičným personálom vypracovať rozvrh práce a rozdeliť sudcov do špecializácií tak, aby na danom mieste bola situácia stabilizovaná. Máme záujem udržať každého kvalitného sudcu aj justičného zamestnanca.

3. Ako budú vyriešené prípadné finančné kompenzácie napríklad vyšším súdnym úradníkom za dochádzanie?

Otázka kompenzácií pre zamestnancov súdov a sudcov, ktoré budú spojené s prípadným dochádzaním do miesta výkonu práce, ak to bude relevantné, je ešte v procese príprav a bude súčasťou implementačného plánu MS SR.

4. Aké výsledky v súvislosti s korupciou od zavedenia súdnej mapy MS SR očakáva?

Pretrhanie možných korupčných väzieb nie je hlavným cieľom navrhovanej súdnej mapy. Ide o sekundárny dôsledok, ktorý sa dá predpokladať najmä pri zväčšenom počte špecializovaných sudcov zaradených do náhodného prideľovania vecí v novonavrhovaných zväčšených súdnych obvodoch, ktorým sa prispôsobilo určenie sídla obvodu.

5. Bude zachovaná špecializácia u sudcov, ktorí už v určitej agende nadobudli prax?

Ak situácia v navrhovanom obvode umožní zachovanie špecializácie sudcov nadobudnutej praxou pri potrebnom počte sudcov, určite je to preferovaným riešením. Zachovanie špecializácie sudcu môže byť spojené aj s dochádzaním/cestovaním, avšak v každom obvode môže byť situácia iná. Je snahou, aby si predsedovia nových súdnych obvodov udržali kvalitných sudcov a súdny personál a aby sa individuálne dohodli na špecializácii práve s ohľadom na preferenciu sudcov.

Časť 2 – otázky p. Príbelskej

1. Myslíte si, že by si takáto významná udalosť, akou je vznik NSS, nezaslúžila samostatný statusový zákon o NSS tak, ako to bolo za prvej republiky?

Snažíme sa o vyváženosť, prehľadnosť a stabilitu právneho poriadku (§ 2 ods. 1 zákona č. 400/2015 Z. z.). Pretože najvyšší správny súd je inštitúcia, ktorá má mať z hľadiska hierarchie usporiadania súdnej sústavy rovnocenné postavenie s najvyšším súdom, je potrebné, aby k jeho zriadeniu došlo priamo ústavou. Preto sa navrhuje jeho výslovné doplnenie do čl. 143 ods. 1 ústavy. Na ústavnú úpravu bude v súlade s čl. 143 ods. 2 ústavy nadväzovať zákonná úprava, ktorá detailnejšie upraví pôsobnosť najvyššieho správneho súdu. Udeje sa tak najmä v zákone č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý už dnes upravuje komplexne všetky súdy, vrátane Najvyššieho súdu SR, a v procesných kódexoch. Zatiaľ nevidíme dôvod pre vytváranie samostatnej zákonnej úpravy o Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky (rovnako ako zatiaľ niet dôvodu na samostatný zákon o Najvyššom súde Slovenskej republiky) a narúšať tak jednotu zákona o súdoch, ktorý zostáva naďalej organizačným zákonom pre súdy.

2. Akým spôsobom bude preverovaná odborná spôsobilosť nesudcov na agendu správneho súdnictva? Budú musieť mať justičnú, alebo inú odbornú skúšku?

Spôsobilosť nesudcov na agendu správneho súdnictva bude do 31.7.2021 posudzovať Súdna rada SR v rámci verejného vypočutia uchádzača o funkciu sudcu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky. Po tomto dátume sa spôsobilosť nesudcov bude posudzovať v rámci štandardného výberového konania, ktoré bude vykonávať príslušná výberová komisia. Justičná skúška (alebo iná odborná skúška) je podmienkou pre vymenovanie do funkcie sudcu bez ohľadu na to o aký súd ide, a platí aj pre Najvyšší správny súd Slovenskej republiky. V tejto súvislosti je potrebné upriamiť pozornosť na to, že právny poriadok už niekoľko desiatok rokov pozná inštitút odpustenia justičnej skúšky. O odpustení justičnej skúšky rozhoduje minister spravodlivosti so súhlasom súdnej rady. Nevidím dôvod nevyužiť tento inštitút pri významných odborníkoch v oblasti verejného práva. Mám za to, že nesudcovský prvok na Najvyššom správnom súde bude prínosom, rovnako ako tomu je v Českej republike. V každom prípade rozhodujúce slovom tu bude mať Súdna rada Slovenskej republiky.

3. Budú mať súčasní sudcovia správneho kolégia Najvyššieho súdu SR zachovaný status predsedu senátu ak sa stanú sudcami NSS?

Status predsedov senátov bude zachovaný, ak dôjde k preloženiu predsedu senátu z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky. Tu treba dať do pozornosti dôvody pre zánik funkcie predsedu senátu. Preloženie na iný súd je dôvodom pre zánik tejto funkcie len ak ide o preloženie na súd vyššieho stupňa.

4. Budú môcť sudcovia NSS v budúcnosti požiadať súdnu radu o preloženie na Najvyšší súd SR, prípadne o preloženie na iný súd nižšieho stupňa? Resp. budú tak môcť urobiť aspoň tí, ktorí už predtým boli sudcami?

Pri prekladaní sudcov na iné súdy bude platiť pravidlo, podľa ktorého nebude možné preloženie sudcu z Najvyššieho správneho súdu SR na Najvyšší súd SR bez výberového konania, bude to platiť aj v opačnom garde. Preloženie na súd nižšieho stupňa bude možné za rovnakých podmienok ako je tomu už dnes.

5. Správne kolégium NS SR má k dnešnému dňu nevybavených cca 1900 spisov. Na nový NSS má pribudnúť agenda disciplinárnych konaní, volebného súdnictva a zvýšený nápad agendy verejného obstarávania. Pri plánovanom personálnom obsadení NSS 32 sudcov vrátane predsedu

a podpredsedu, bude tento nový súd schopný bez prieťahov vybavovať novú agendu, resp. prejdú tieto nevybavené reštančné veci na NSS?

Na Najvyšší správny súd SR prejde výkon súdnictva z Najvyššieho súdu SR v oblasti, v ktorej je daná pôsobnosť Najvyššieho správneho súdu SR, t. j. v oblasti správneho súdnictva, avšak až od 1.8.2021. To platí aj pre reštančné veci. Predpokladáme, že do 31.7.2021 bude správne kolégium NS SR naďalej riadne pracovať a znižovať počet reštančných vecí. Z hľadiska personálneho obsadenia Najvyššieho správneho súdu SR sa predpokladá, že tento súd bude mať 30 sudcov, čo zodpovedá počtu systemizovaných miest v správnom kolégiu Najvyššieho súdu SR. Tu treba upozorniť, že agenda verejného obstarávania bude sústredená na správnych súdov a nie na Najvyššom správnom súde, resp. kasačná sťažnosť bude prípustná len výnimočne.

6. Aké bude zloženie disciplinárnych senátov NSS (počet, pomer sudcov a nesudcov). Čo bude so spismi doterajších disciplinárnych senátov? Prejdú na preťažený NSS?

Návrh zákona, ktorý upraví konanie pred NSS v disciplinárnych veciach, sa v súčasnosti pripravuje a tieto otázky budú predmetom diskusie.

7. Ako bude zabezpečený dostatočný počet sudcov na nových správnych súdoch, aby títo od prvého dňa fungovania súdu boli schopní kvalitne vybavovať náročnú agendu zverenú len Krajskému súdu v Bratislave (v oblasti azylového práva aj Košiciam, s ktorými sa tiež neráta ako so správnym súdom) – hospodárska súťaž, konanie o vydanie súhlasu s inšpekciou, azyl, zaistenie, vyhostenie, pričom na rozhodovanie v oblasti azylového práva a pri povoľovaní odkladných účinkov správnej žaloby majú krátke lehoty?

Je predpoklad, že na správne súdy prídu sudcovia zo správnych kolégií doterajších krajských súdov vo svojom obvode za obdobných podmienok ako preberie Najvyšší správny súd SR sudcov správneho kolégia z Najvyššieho súdu SR. Na správny súd v Nitre môžu prejsť aj sudcovia Krajského súdu v Bratislave, ktorí túto špecifickú agendu vykonávali. Správne súdy budú mať počet miest sudcov najmenej 90 (primerane prerozdelený na tieto súdy)Primerane bude na súdy pridelený aj justičný personál.

8. Ako bude prebiehať prechod agendy na terajších súdoch na novozriadené správne súdy?

Na Najvyšší správny súd SR prejde k 1.8.2021 výkon súdnictva z Najvyššieho súdu SR v oblasti, v ktorej je daná pôsobnosť Najvyššieho správneho súdu SR, t.j. v oblasti správneho súdnictva. A rovnako prejde k 1.4.2022 výkon súdnictva z krajských súdov na správne súdy. To znamená, že uplatňuje doteraz zaužívaný mechanizmus prechodu výkonu súdnictva medzi súdmi, ktorý sa uplatnil napr. v roku 2005 pri optimalizácii súdnej sústavy, či v rokou 2009 pri zrušení vojenských súdov, resp. v tom istom roku pri kreovaní Špecializovaného trestného súdu.

9. Na súčasných krajských súdoch je veľká časť správnej agendy vybavovaná samosudcami. Ako ju budú zvládať nesudcovia, bez skúsenosti s výkonom sudcovskej funkcie, na správnych súdoch?

Na všetky súdy v SR, ktoré vybavujú prvoinštančnú agendu, sú menovaní zásadne nesudcovia, teda osoby bez sudcovských skúseností. Takto sú menovaní sudcovia okresných súdov a aj doteraz tak boli menovaní sudcovia krajských súdov pre správne kolégiá. Títo sudcovia pôsobili ihneď po svojom vymenovaní ako samosudcovia a v doterajšej praxi sme nezaznamenali zásadnejšie problémy s týmto modelom. Takisto sme zo strany sudcov krajských súdov, ani sudcov NS SR, ani členov Súdnej rady SR nezaznamenali žiadne sťažnosti na kvalitu takto menovaných kolegov, ani podnety na podstatnejšiu zmenu tohto modelu.

10. Ministerstvá a väčšina ostatných ústredných orgánov štátnej správy má sídlo v Bratislave. Ráta sa so zvýšenými nákladmi na presun účastníkov konania na pojednávanie (cestovné, diéty, prípadne náklady na ubytovanie)?

Ráta sa s dopadom na rozpočet verejnej správy, ktoré si jednotlivé rozpočtové kapitoly budú riešiť vo vlastnej réžii. Z praktického hľadiska dochádzanie z Bratislavy do Nitry nemá charakter viacdennej pracovnej (služobnej) cesty.

11. Ako bude riešené územnosprávne členenie orgánov štátnej správy a ako bude riešená sústava prokuratúry, aby korešpondovali s novou súdnou mapou?

Zmena územnosprávneho členenia orgánov štátnej správy nie je v kompetencii MS SR. Zmena sústavy prokuratúry je v zásade v kompetencii Generálnej prokuratúry SR. Ministerstvo nemení sústavu prokuratúry, ale „odpája" ju od sústavy súdov. Niet racionálneho dôvodu na to, aby sa sústava prokuratúry vždy a za každých okolnosti stotožňovala so sústavou súdov.

12. Ako bude zabezpečená odbornosť v senátoch na správnych súdoch, keď rozhodovacia činnosť Úradu pre verejné obstarávanie je v množstve prípadov opretá o odborné stanoviská neprávnických profesií, resp. o námietkach rozhodujú aj neprávnici?

Odbornosť senátov (kolégií) pre oblasť verejného obstarávania bude v prvom rade zabezpečená výberom sudcov do správnych senátov na súdy, ktoré sa budú od 01.08.2021 zaoberať agendou verejného obstarávania (Nitra, Žilina, Košice). Reforma predpokladá postupné zvyšovanie a prehlbovanie kvalifikácie sudcov v oblastiach práva, ktoré tvoria obsahové zameranie činnosti príslušného kolégia, v tomto prípade kolégia pre oblasť verejného obstarávania. Obsahové zameranie kolégií na správnych súdoch upraví zákon. Do úvahy prichádzajú aj iné možné riešenia, napr. možnosť pribrať odborných konzultantov, účasť odborných prísediacich v senátoch a pod.

13. Ako zabrániť zastaveniu, a tým aj úplnému zablokovaniu verejného obstarávania podaním prejudiciálnej otázky zo strany súdu na Súdny dvor EÚ?

Predkladanými návrhmi sa nijako nemení viazanosť súdov ustanovením čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ani úprava položenia prejudiciálnej otázky podľa § 100 ods. 1 písm. c) Správneho súdneho poriadku. Napokon, ide o podmienky ustanovené právom EÚ, ktoré Slovenská republika musí rešpektovať a nemôže ho nijako meniť.

Časť 3 – otázky p. Zajacová (KS Trenčín)

1. Prečo materiál neobsahuje štatistické údaje (pokiaľ z nich vychádza), z hľadiska počtu sudcov, agend, ktoré vybavujú, zostatky starých vecí, priemerný nápad na sudcu, výkony jednotlivých sudcov?

Predložený materiál je určený ako zostručnená informácia. Návrh obvodov všeobecných súdov vychádzajú zo širšieho materiálu, ktorý štatistické údaje obsahuje. Hlavné kritérium veľkosti súdneho obvodu - odhad počtu špecializovaných sudcov - je založené predovšetkým na ukazovateli existujúceho nápadu vecí (do výpočtov vstupovali hodnoty nápadu vecí na OS za obdobie 2016-2019), čo autori pokladajú za relevantné preto, lebo má ísť o odhad na dlhé obdobie. Ďalším kritériom vstupujúceho do výpočtu "náročností" jednotlivých agend bolo stanovenie "optimálneho nápadu" na sudcu, do ktorého vstupovali ďalšie štatistické údaje. Pri tomto sme overovali viacero mechanizmov - tie, ktoré si určili sudcovia a tie, ktoré vychádzali z dnešnej rýchlosti konania, kam preto vstupovali počty rozhodnutých vecí, počty sudcov a pod. Obvody prvostupňových všeobecných súdov boli navrhnuté tak, aby splnili kritériá minimálnej veľkosti troch sudcov podľa obidvoch pohľadov na počty

optimálnych vecí. Podrobné informácie, mapy a pod. sa nachádzajú vo východiskovom dokumente, ktorý sme práve aktualizovali na najnovšie štatistické údaje a bude zverejnený na webovom sídle MS SR.

2. Nemáme výhrady voči zredukovaniu počtu okresných súdov tak, aby sa mohla zabezpečiť špecializácia sudcov, ktorá však na krajských súdoch v súčasnosti existuje. Opäť chýbajú štatistické výstupy, vo vzťahu k rýchlosti a efektivite súdneho konania vo vzťahu ku špecializácii. Podľa mojich vedomostí sú napríklad súdy, ktoré nemajú špecializovanú rodinnú agendu rýchlejšie a efektívnejšie v rozhodovaní tejto agendy, ako súdy špecializované. (Viď. článok JUDr. Róberta Šorla: Špecializácia sudcov a Cochemský model, Súkromné právo/2/2020)

Táto otázka je zodpovedaná v odpovedi na predchádzajúcu otázku.

3. Nie je zrejmé, ako sa bude postupovať vo vzťahu k sudcom a administratíve pri súdoch, ktoré zanikajú, prípadne, čo bude rozhodujúce pre prípadné zriaďovanie detašovaných pracovísk, aj s prihliadnutím na to, že súčasná kapacita súdov, ktoré zostávajú, je prakticky naplnená

Reforma súdnej mapy si vyžaduje, aby bola implementovaná včas. Vzhľadom na to bola stanovená určitá postupnosť krokov a to je najprv mať jasno v súdnych obvodoch a následne určiť podrobnosti vo vzťahu k centrám a detašovaným pracoviskám (aspoň pokiaľ ide o prvostupňové všeobecné súdy). Chceme totiž, aby sa toto dialo v úzkej spolupráci so sudcovskou komunitou v nových obvodoch. Uvedomujeme si naplnenosť kapacít budov, a aj preto chceme toto riešiť prechodným obdobím a prihliadnutím na tieto miestne podmienky, ktoré v každom obvode môžu byť iné, chceme situáciu maximálne prispôsobiť miestnym podmienkam, čo sa dá riešiť len od prípadu k prípadu. Pričom do budúcna sa tým nevylučuje ponechať pracovisko súdu natrvalo.

4. KS Trenčín poukazuje na tú skutočnosť, že ako jediný zo všetkých krajov, má vo svojej pôsobnosti 3 väznice, 2 otvorené pracoviská. Vo veciach vedených v registroch Tv a Tov, teda vo veciach vojenských, je KS Trenčín odvolacím súdom pre 3 okresné súdy (KS Trenčín bol v minulosti Vyšším Vojenským súdom).

Tvorcovia súdnej mapy si túto skutočnosť uvedomovali a niektorí na to v pracovnej skupine poukazovali (práve na možnosť využitia KS Trenčín na účely trestného súdnictva). Pri odvolacích súdoch napriek tomu prevážilo kritérium vhodnejšej (centrálnej z hľadiska obvodu) Trnavy. Dobre si uvedomujeme, že kvalitné súdnictvo nerobia budovy ale sudcovia a je potrebné preto stavať na nich, poskytnúť im čo najlepšie podmienky a pod. Veríme preto, že spoločnými silami nájdeme aj spôsob, ako uplatniť aj kolégium sudcov a zamestnancov KS Trenčín. Špecializácia v agende Tv a Tov nedáva zmysel, ak sa zohľadní reálny nápad v tejto agende.

5. Aký štatút budú mať hosťujúci sudcovia, ktorí boli menovaní pre pôvodné obvody súdov?

Budú mať naďalej štatút hosťujúcich sudcov pre obvody, pre ktoré boli pôvodne vybrané. Pôsobenie v inom ako v pôvodnom obvode bude vyžadovať ich súhlas.

6. Plánuje sa sprístupniť súdny manažment pre sudcov pracujúcich z domu? Ak áno, v akom časovom horizonte a za akých podmienok?

Otázka vzdialeného prístupu k Súdnemu manažmentu bude riešená v rámci prípravy nového informačného systému.

7. Ako sa budú dokončievať veci, ktoré napadli na doterajšie súdy?

Zámerom je, aby v čo najväčšej miere sudcovia dokončili svoje rozrobené veci a až nové veci by boli prideľované podľa nových podmienok. Tzn. všade tam, kde to bude technicky možné. Cieľom je minimalizovať možnosti prerozdeľovania vecí medzi sudcami zrušovaných a nástupníckych súdov a rešpektovať tak zásadu zákonného sudcu v čo najširšej miere.

8. Čo sa týka zjednocovania rozhodovacej činnosti súdov, považujem za prvoradé sprístupnenie rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu všetkým sudcom tak, aby bolo možné sa v nej orientovať. Je v pláne zmena právnej úpravy vo vzťahu k činnosti jednotlivých kolégií na súdoch, nakoľko aj v prípade, že dôjde ku zjednoteniu stanoviska na príslušnom kolégiu, toto nie je záväzné.

Sprístupnenie rozhodovacej činnosti a judikatúry NS SR všeobecne je v pláne ďalšej informatizácie a digitalizácie súdnictva. Vami uvádzaná zmena právnej úpravy sa zatiaľ neplánuje.

Menší počet súdnych obvodov dáva väčší priestor na odstraňovanie rozporov v rozhodovaní členov grémií a kolégií a prispieva k eliminácii výkladovým rozdielností a rozporov v právoplatných rozhodnutiach toho istého súdu. Atomizácia súdov naopak spôsobuje deviáciu od jednotnej praxe.

9. Je nutné, aby nová súdna mapa novým spôsobom upravovala hranice pôsobnosti súdov, ktoré nie sú totožné s hranicami súčasných krajov?

Nová súdna mapa je príležitosť, aby nové obvody sledovali tzv. "prirodzené regióny" pretože to úzko súvisí s dochádzkou do práce, prírodnými bariérami, spoločnou identitou a pod. Aj počas reformy verejnej správy na to bolo prihliadané, experti, ktorí sa tým zaoberali, sa to snažili presadiť už od 90-tych rokov a nakoniec vieme, ako to dopadlo - na poslednú chvíľu v parlamente, kde predsa nie je toľko priestoru na prípravu a uváženie. Samozrejme, dá sa nasilu presadzovať rešpektovanie súčasných hraníc krajov ale za akú cenu. Vidíte koniec-koncov, že ani dnešné okresné súdy nerešpektujú hranice krajov (OS Spišská Nová Ves), v čom je aj odpoveď na Vašu otázku.

Historicky však možno konštatovať aj to, že súdna mapa nevyhnutne nemusí rešpektovať územnosprávne členenie našej krajiny.

10. Prečo majú sudcovia, ktorí majú záujem prejsť na správne súdy, absolvovať výberové konanie? Sme toho názoru, že je potrebné spraviť prieskum, koľko sudcov, ktorí túto agendu vykonávajú v súčasnosti, majú záujem prejsť na novozriadené správne súdy.

Aktuálni členovia správnych senátov , ktorí o to prejavia záuje, prejdú na správne súdy od 01.04.2022 len vypočutím pred Súdnou radou SR a overením predpokladov sudcovskej spôsobilosti. Týka sa to len krajských súdov. Uplatní sa teda obdobný režim ako pri prechode sudcov z NS SR na NSS. Pokiaľ ide o sudcov okresných súdov alebo nesudcov, budú môcť byť preložení alebo pridelení na správny súd po riadnom výberovom konaní.

Časť 4 – ostatné otázky (v pôvodných podkladoch ako Plénum OS Topolčany)

1. Kto a kedy presne rozhodne o tom, či zrušené okresné súdy zostanú ako detašované pracoviská alebo budú zrušené úplne a pričlenené k inému súdu? Ak má o tom rozhodnúť budúci predseda zlúčeného súdu, tak nemožno hovoriť o tom, že sú známe dopady reformy na personálnu a materiálnu oblasť.

MS SR uprednostňuje zachovanie budov súdov v zlúčených súdnych obvodoch ako pracovísk sídelných súdov na prechodné obdobie, aby sa overila účelnosť ich existencie po zavedení špecializácie. Rozhodnutia o spôsobe využitia pracovísk budú uskutočnené v spolupráci s predsedami nových

súdnych obvodov. Budú závisieť napríklad od kapacity existujúcich budov a počtov sudcov rozdelených podľa jednotlivých špecializácií. Úlohou predsedov nových súdnych obvodov bude po diskusii so sudcami a justičným personálom vypracovať rozvrh práce a rozdeliť sudcov do špecializácií tak, aby na danom mieste bola situácia stabilizovaná. Súčasné počty sudcov zostanú zachované. Sústava súdov bude navyše posilnená o nové miesta sudcov na správnu agendu. Počet justičného personálu viažuceho sa na miesto sudcu tak ostane rovnako zachovaný. Zmeny sa dotknú v prechodnom období najmä správy súdov.

Pracoviská mimo sídla súdu budú buď len dočasné, a to do momentu kým nebudú vytvorené podmienky pre riadny výkon súdnictva v sídle súdu alebo sa ukáže, že má zmysel aj trvalé pracovisko.

2. Ak majú zostať detašované pracoviská v ktorých mestách súdy (fakticky) zostanú, koľko sudcov bude na detašovanom pracovisku, akú agendu budú vykonávať, prečo sa to nerieši cez kauzálnu príslušnosť ako je to napr. v prípade pracovnoprávnych sporov

Ako sme už uviedli v odpovedi na predchádzajúcu otázku, rozhodnutia o spôsobe využitia detašovaných pracovísk budú uskutočnené v spolupráci s predsedami nových súdnych obvodov. Budú závisieť napríklad od kapacity existujúcich budov a počtov sudcov rozdelených podľa jednotlivých špecializácií. Úlohou predsedov nových súdnych obvodov bude po diskusii so sudcami a justičným personálom vypracovať rozvrh práce a rozdeliť sudcov do špecializácií. Cieľom súdnej mapy je špecializácia sudcov v hlavných súdnych agendách, a teda aby sa sudca venoval výlučne agende, v ktorej sa rozhodol špecializovať. Len kauzálnou príslušnosťou sa tento cieľ nedá dosiahnuť. Možno ňou upraviť niektoré oblasti práva v rámci hlavnej agendy

3. Ak sa majú niektoré súdy zrušiť:

kde presne budú umiestnení sudcovia a zamestnanci zrušeného súdu (materiálne zabezpečenie), ako sa ráta so zabezpečením administratívnych zamestnancov (personálne zabezpečenie), keďže je nereálne očakávať presun všetkých zamestnancov do vzdialenejších miest (priamy dopad na rýchlosť konaní z dôvodu straty kvalifikovanej pracovnej sily), ako sa bude postupovať v prípade nesúhlasu sudcov s preložením, či sa bral do úvahy aj rozdiel v počte obyvateľov obvodov zlúčených súdov, t. j. prečo nedochádza k zlúčeniu menších súdov do jedného väčšieho ale k pričleneniu menších k súdom väčším (nakoľko je opätovne zachovaný nepomer vo veľkosti spádového územia a s tým spojeného nápadu, napr. ako je to v súčasnosti pri okresných súdoch v sídle kraja), čo bude s budovami zrušených súdov ktoré sa v priebehu rokov rekonštruovali a špecializovali na výkon súdnictva (pojednávanie miestnosti, technika, miestnosti pre eskortované osoby)?

Ako sme už vyššie uviedli, MS SR uprednostňuje zachovanie budov súdov v zlúčených súdnych obvodoch ako pracovísk sídelných súdov, najmä tam, kde to bude opodstatnené. Rozhodnutia o spôsobe využitia týchto pracovísk súdov budú uskutočnené v spolupráci s predsedami nových súdnych obvodov a po diskusiách predsedov novozriadených súdov so sudcami a justičným personálom. MSSR pripravuje tiež opatrenia na finančnú motiváciu sudcov a justičného personálu, ktoré by na prechodné obdobie formou finančných náhrad kompenzovali napr. náklady na dochádzku na miesto výkonu práce v prípade, ak by k dochádzaniu predsa len muselo z dôjsť.

Čo sa týka nesúhlasu sudcu s preložením, článok 148 ods. 1 vládneho návrhu ústavného zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (aktuálne v parlamente) navrhuje: "Sudcu možno preložiť na iný súd len s jeho súhlasom alebo na základe disciplinárneho rozhodnutia. Súhlas sudcu s preložením sa nevyžaduje pri zmene sústavy súdov, ak je to nevyhnutné na zabezpečenie riadneho výkonu súdnictva; podrobnosti ustanoví zákon..".

Dôvodová správa k novele uvádza, že "z povahy veci je zrejmé, že pri zmene v sústave súdov dochádza k tomu, že sudca prestáva pôsobiť na jednom súde (zrušovaný súd) a pokračuje vo výkone funkcie na inom súde (nástupnícky súd). Tento následok doteraz vždy reguloval zákon v súlade s čl. 143 ods. 2 ústavy. Navrhovaná ústavná zmena tento mechanizmus potvrdzuje, ale naviac mu dáva materiálny rozmer, pretože jeho využitie umožňuje len v nevyhnutnej miere s cieľom zabezpečiť výkon súdnictva. Otázkou nevyhnutnosti sa v tomto prípade bude musieť zaoberať zákonodarca pri prijímaní zákona, ktorým sa zasahuje do sústavy súdov. Splnenie ústavnej podmienky neuplatňovania súhlasu sudcu s jeho preložením v konečnom dôsledku tak bude môcť preskúmať aj ústavný súd v konaní podľa čl. 125 ústavy. Cieľ „zabezpečiť výkon súdnictva“ treba posudzovať s ohľadom na naplnenie poslania súdov, ktorým je poskytnutie súdnej ochrany, t.j. konať a rozhodovať o právach a právom chránených záujmoch osôb v konkrétnom prípade. Tu treba poznamenať, že aktivácia čl. 148 ods. 1 poslednej vety prichádza do úvahy len za predpokladu, že bude vykonaná zákonom, ktorý zároveň ustanoví podrobnosti o jeho aplikácii v prípade konkrétnej zmeny v sústave súdov. Predpokladá, že zákonom v tomto prípade ustanoví napríklad otázku finančných nárokov sudcu súvisiacich s jeho preložením na iný súd a pod.".

Pri návrhu obvodov a sídel súdov v súdnej mape sa bral do úvahy aj počet obyvateľov súčasných a zlúčených súdnych obvodov. Pri nastavovaní súdnej mapy bola tiež zohľadňovaná dlhodobá súdivosť v obvodoch (ktorá zohľadňuje aj počet obyvateľov).

S cieľom rešpektovať špecializáciu sudcov na hlavné agendy, s min. počtom 3 špecializovaných sudcov v agende, v skutočnosti došlo k zlúčeniu menších súdnych obvodov do väčšieho súdneho obvodu. V zlúčenom väčšom obvode sa ďalej určovalo centrum (sídlo) obvodu, a teda sídelný súd. To, že sa centrom zlúčeného väčšieho obvodu navrhlo sídlo súdu, ktoré je v súčasnosti väčším súdom v porovnaní s inými súdmi v obvode, je výsledkom uplatnenia predefinovaných kritérií na centrum.

4. Účinnosť zákona v rámci prezentovaného návrhu Súdnej mapy – všeobecné súdy je uvedená na 01. augusta 2021 - výberové konania na nových predsedov obvodových súdov majú nasledovať až po prijatí resp. po nadobudnutí účinnosti legislatívneho rámca. Ako vzhľadom na vyššie uvedené môže predseda nového obvodného rozhodovať o tom, či a kde zriadi detašované pracovisko, s akou agendou a sudcami, na základe akých kritérií (aj zákonných) bude tieto rozhodnutia prijímať, nakoľko bez vopred stanovených jasných a objektívnych kritérií tohto rozhodovania môžu vznikať mnohé pochybnosti a nezaujatom a objektívnom výbere a rozhodovaní v tejto otázke.

Ako to bude s nápadom resp. prideľovaním spisov na detašovaných pracoviskách – ako by mal vyzerať model fungovania elektronickej podateľne (náhodné prideľovanie spisov) na obvodových súdoch, v obvode ktorých bude detašované pracovisko?

Vymenovaní predsedovia novozriadených súdov budú mať od svojho vymenovania do funkcie (po 01.08.2021) až do prechodu výkonu súdnictva na novozriadené súdy (01.04.2022 na správne súdy a 01.07.2022 na novozriadené všeobecné súdy) priestor na nastavenie vnútorného usporiadania svojho obvodu, vrátane organizácie práce špecializovaných sudcov, justičného personálu, správy, s využitím materiálno-technického zabezpečenia súdnych budov v obvode.

Pre implementačnú fázu MS SR už pripravuje súbor kritérií, ktorými sa predseda pri rozhodovaní o vnútornom usporiadaní obvodu a organizácii práce bude musieť riadiť. Rovnako sa pripravujú opatrenia pre fungovanie budúcich obvodov, ako napr. spôsob prideľovania spisov, fungovania elektronickej podateľne a i..

5. Tzv. „prvohlavové“ veci v trestnom konaní majú podľa prezentácie zo strany ministerstva, prejednávať a rozhodovať všetky súdu v rámci nového obvodu (t.j. všetky prvostupňové súdy).

Uvedené považujeme za nekoncepčný a nesystémový krok (vo vzťahu k novele Trestného poriadku účinnej od 01.08.2019), ktorý opäť zvýši potrebu rozširovania zoznamu prísediacich, s čím súvisia zvýšené finančné a organizačné náklady. Pri prejednávaní „prvohlavových“ vecí na súde prvého stupňa (doposiaľ iba okresné súdy v sídle kraja) sú potrebné senáty, pričom po predchádzajúcej novele Trestného poriadku, účinnej od 01.08.2019 práve došlo k obmedzeniu senátneho rozhodovania (na prvostupňových súdoch mimo sídla kraja) , keďže od 01.08.2019 senát rozhoduje iba v prípadoch, v ktorých pôjde o obzvlášť závažný zločin s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej 12 rokov.

V rámci prezentácií reformy súdnej mapy ministerstvo informovalo, že sa „uvažuje o ich presune na prvostupňové súdy a niektoré príp. aj na Špecializovaný trestný súd“. Pri tzv. "prvohlavových" veciach, kde je aktuálne príslušnosť na OS v sídle kraja (8), sa nakoniec príslušnosť prenesie na tri prvostupňové súdy v sídle navrhovaných odvolacích súdov Trnava, Banská Bystrica a Prešov a na Mestský súd Bratislava a Mestský súd Košice.

6. Kto a kedy presne rozhodne o tom, či zrušené krajské súdy zostanú ako detašované pracoviská alebo budú zrušené úplne a pričlenené k inému súdu s následným presunom sudcov? Ak má o tom rozhodnúť budúci predseda zlúčených krajských súdov, tak nemožno hovoriť o tom, že sú známe dopady reformy na personálnu a materiálnu oblasť

Uplatní sa rovnaký postup ako pri okresných súdoch, ktorý sme už uviedli vyššie v odpovedi na Vašu prvú otázku.

7. Je potrebné dopredu vedieť presné dopady, či a v ktorých mestách detašované pracoviská súdov (fakticky) zostanú, akú agendu budú detašované pracoviská vykonávať, kde budú koncentrovaní sudcovia jednotlivých kolégií, koľko sudcov budú mať jednotlivé kolégiá, kde presne budú umiestnení sudcovia a zamestnanci nového súdu (materiálne zabezpečenie), ako sa ráta so zabezpečením administratívnych zamestnancov (personálne zabezpečenie), keďže je nereálne očakávať presun všetkých zamestnancov do vzdialenejších miest (priamy dopad na rýchlosť konaní z dôvodu straty kvalifikovanej pracovnej sily), ako sa bude postupovať v prípade nesúhlasu sudcov s preložením?

K zachovaniu detašovaných pracovísk sme sa vyjadrili už viackrát v odpovediach na vyššie uvedené otázky. Zachovanie zanikajúcich okresných súdov ako "detašovaných" pracovísk sídelných súdov na prechodné obdobie, kým špecializácia nepreverí účelnosť ich využitia, nedáva dôvod na odliv kvalifikovaného personálu. Ministerstvo pripravuje tiež opatrenia na finančnú motiváciu sudcov a justičného personálu, ktoré by na prechodné obdobie formou finančných náhrad kompenzovali vplyvy reformy, napr. náklady na dochádzku na miesto výkonu práce.

K otázke nesúhlasu sudcov s preložením sme sa vyjadrili už v odpovedi na Vašu otázku č. 3. Zásadne máme záujem o implementáciu súdnej mapy so súhlasom sudcov.

8. Zriadenie správnych súdov:

prečo sa na jednej strane rušia všeobecné súdy a na druhej strane sa idú zriaďovať nové správne súdy s potrebou ich materiálne zabezpečiť a personálne obsadiť (zamestnanci, sudcovia, vedenie súdu, riaditeľ správy súdu, personálne oddelenie, osobitné obstarávanie materiálnych potrieb a pod. - t. j. dôvody pre ktoré sa rušia všeobecné súdy)?

Koľko sudcov a zamestnancov majú mať (personálne zabezpečenie)?

Akým spôsobom budú súdy sudcami obsadzované vzhľadom na krátkosť času (preloženie, výberové konanie, nábor?)?

Kde presne budú umiestnení sudcovia a zamestnanci nového súdu (materiálne zabezpečenie)?

Prečo sa to nerieši špecializovanými správnymi kolégiami zriadenými na nových krajských súdoch s prípadnými detašovanými pracoviskami (t.j. čím je odôvodnená odlišná úprava územných obvodov nových správnych súdov od obvodov nových krajských súdov v prípade civilnej, obchodnej a trestnej agendy ak je to možné riešiť detašovaným pracoviskom a nie samostatným súdom so samostatným vedením)?

Prioritným cieľom reformy nie je pokles počtu súdov alebo ich rušenie. Cieľom reorganizácie súdnej mapy je zabezpečenie špecializácie sudcov na hlavné agendy: rodinná, civilná, trestná, obchodná. V prípade správnej agendy sa budeme uberať cestou špecializácie súdov, preto sa správna agenda vyčlenila v rámci samostatného systému, správneho súdnictva. Cieľ špecializácie sudcov podmienil minimálnu veľkosť obvodov, aby ju bolo možné reálne dosiahnuť. Pri všeobecnom súdnictve si to vyžiadalo zväčšenie súdnych obvodov, a tým zníženie ich počtu. V správnom súdnictve budú prvostupňové obvody tri, budú dostatočne veľké na zabezpečenie špecializácie súdov.

Správne súdy predovšetkým preberú sudcov správnych kolégií doterajších krajských súdov vo svojom obvode. Správny súd v Nitre tak preberie aj sudcov Krajského súdu v Bratislave, ktorí túto špecifickú agendu vykonávali. Okrem toho budú personálne posilnené doplnením počtu miest sudcov na celkom 90, ktoré budú proporčne pridelené ministerstvom na správne súdy. Primerane bude na súdy pridelený aj justičný personál v súlade s platnou právnou úpravou.

Sudcovia súčasných KS budú obsadzovaní na voľné miesta sudcov na správnych súdoch zjednodušeným výberom. Ostatní uchádzači budú musieť absolvovať štandardné výberové konanie. Oba typy výberových konaní sú v gescii súdnej rady do 31.03.2022. Od 01.04.2022, čiže od začatia výkonu súdnictva na správnych súdoch, budú môcť byť voľné miesta sudcov obsadzované už len štandardným spôsobom v zmysle zákonnej úpravy a vyhlášky, a to výberovým konaním alebo preložením medzi súdmi.

Na umiestnenie sudcov správnych súdov a prislúchajúceho justičného personálu budú potenciálne využité priestory súčasných krajských súdov v Nitre, Žiline a Košiciach, prípadne iné vhodné priestory v týchto sídelných mestách, ak to bude nevyhnutné pre zabezpečenie riadneho výkonu súdnictva na týchto správnych súdoch. Využitie iných súdnych budov v nových obvodoch správnych súdov na zriadenie pracovísk sídelných správnych súdov sa nevylučuje, ak je bude takéto usporiadanie potrebné.

9. Kto presne sa podieľal na príprave reformy, kým bol tvorený poradný orgán a akú špecializáciu mali jednotlivé osoby? Počas online konferencie táto otázka nebola zodpovedaná, hoci pri deklarovanej transparentnosti prípravy právnej úpravy by nemal byť problém takúto informáciu poskytnúť

Experti MS SR, sudcovia aj akademici.

10. Kedy a s kým prebehla ministerkou zmieňovaná rozsiahla diskusia o príprave novej súdnej mapy v rokoch 2017-2019, nakoľko so sudcami tunajšieho súdu na danú tému pred zverejnením tejto mapy nikto a nikdy nediskutoval, hoci Okresný súd Topoľčany ako jediný súd zo súčasného obvodu Krajského súdu v Nitre, má zaniknúť

Diskusia k súdnej mape prebieha od zverejnenia správy organizácie CEPEJ o stave súdnictva na Slovensku (2017). V roku 2018 diskusia vyústila do vytvorenia širšej pracovnej skupiny, ktorá okrem

iného určila ukazovatele a faktory pre tvorbu súdnej mapy. Uplatnením týchto kritérií vznikol návrh, ktorý dopracovala užšia pracovná skupina, aktívne fungujúca od marca 2020. Diskusia k návrhu reformy prebieha naďalej a bude formalizovaná aj v rámci medzirezortného pripomienkového konania k súvisiacim zákonným úpravám.